

άπο έναν άνθρωπο που θα είχε ζήσει δέκα αιώνες. Τρομαγμένος, εξαγριωμένος, χωρίς τό σκούφο του, ξεσπασμένος, κλαμμένος, σάν τα κερτά της έπιληθείας, προχώρησε τρεμάζοντας, σά μεθυμένος, προς τα τετρακόσια ή πεντακόσια πρόσωπα που περίμεναν έξω από το σπίτι. "Ο! η πολυάριθμη οικογένειά του ήταν συγκινητημένη ίσαί. Μου έσφιξε το χέρι, χωρίς να βλέπει κείος είμαι, γιατί τα μουσάβινα του μάτια δέν του χρισίμεσαν πικά σε τίποτε. "Ανατριχίασα στήν έπαφή τών παγωμένων ένεινων χειρών που ήσαν κούφρα κι από το κίθερο. Του φράσανε σέ λίγο στο κεφάλι ένα κοπέλλο παμπάλαιας μόδας που γιά να τό βρούην είχαν άναστασέναι όλο τό σπίτι. "Ο γέρος, καθώς άκούγα να λένα γύρω μου, δέ θυμόταν πικά τίποτε.

Μά τόν άσπυμένο ήχο τών κουδουσιών που είχαν άπάνω τους τα φακαδοσιόδια και τών όπλων ό πένθιμος ήχος άνεχούσε κι έπαναλαμβάνονταν γύρω στίς άγριες ροματίες, ή πομπή ξεκίνησε, άφου σταθήκαμε πολλές φορές στίς καταφραγείες του λόφου που τόν αϊλάκωναν ένα σωρό χαράδρες, μπρός στίς όποιες; ή άγέλαδες του πάφου, κλατσούσαν μουκινίζοντας, φθάνομα τέλος μπρός στήν πόρτα ένός φτωχικού κοιμητηρίου. Καταμεσίς στο κοιμητήριο, έχασε ανάμεσα από τό πλήθος τών έυλειώνων στατών, που ήσαν όλοι αναμειγμένοι άπό τόν καιρό, ένας λάκκος φρεσκοσκαυμένους.

Μέσα σέ μερικά λεπτά όλα είχαν τελειώσει. Μά τή στιγμή που ό παπάς έτοιμαζόταν να δώσει τό σύνθημα τής άποχωρήσεως, άξαφνα ό σύζυγος τής μακαρίτισσας που τόν κρατούσαν άπό τίς μασχάλες δύο άπό τά παιδιά του, γονατισμένα σάν κι αυτόν μπρός στο χείλος του τάφου, άνασηκόθηκε μέ κόπο, ύψάνοντας προς τόν ουρανό τά βαρέα του βλεφάρα, κάτω άπό τά όποια δέν έαχόριζε; παρά δύο κόκκινες τρύπες άπό τίς όποιες έβγαίνα αίμα.

Και μπρός στήν άβυσσού μέσ' στήν όποία ότι ήταν γι αυτόν ή χαρά σέ τόσο τόν κόσμο, είχε καταβροχθισθεί γιά πάντα, ό γέρος άπλωσε, σά να ήθελε να εύλογήτ ή Έκείνην ή τουλζάχσον δύο από μένα άπό αύτη, τά δύο χοντρά ροζάριμα χέρια του τών όποιων ή φλέβες ξεχωρίζαν φουσκωμένες σά ματρες γραμμές. "Ανοίξε έπειτα τό στόμα του γιά να πη και, μά όσες μά λέξεις έέ βγήκε άπ' αύτό... Τίποτε. Θέλησε άπό τόν τραβήζου, μά άνευτάθηκε. Και έξαφνα ένα κύμα λυγμών έκρύθησε άπό τό στήθος του. Τά λόγια του ήσαν κομμένα και μετρωμένα. Τραούλιζε συνεχώς σά μαρο παιδι αύτάς τίς δύο λέξεις.

— Γυναικόουλα μου... γυναικόουλα μου... ουόουλα μου... ουόουλα μου... ουόουλα μου...

Και βαρύν σπαρτίστησε άπάνω στο χέμα λιποθυμωμένος.

— "Ο φτωχός ό παππούς δέν θα μπορούή παιά να ζήση!... ψιθύριζαν οι άπόγονοί του, καθώς τόν σήκωσαν και τόν έπήσαν στο χέρια τους. "Ο πατέρας!... "Ο μαύρος!...

***

Μερικές ήμέρες μετά τήν ταφή τής γυναίκας του, πήγα να τόν δω. Τόν βρήκα περιστερημένο από μερικά νοικοκυριά που ψιθύριζαν διάφορες προσονχές και τού έδιναν άγαπαστικώς να πίνη χαμομήλι. Ήταν εξαπλάκωμένος σάν έδαυρωμένος άπάνω στο μεγάλο κρεβάτι του, όπου έπί όγδόντα χρόνια συνεχώς κοιμόταν στο κλειστό τής γυναίκας του. Μ' άγαπήθηκε άπό τήν όμιλία μου, και μέ μια φωνή τόσο σβησίμενη, όσες μόλις τήν άκούγα, μου είπε ότι ήταν πικά συντριμένος. Δέν έννοιασε πικά νύξη, ούτε πόδια, ούτε χέρια, ούτε ώρους, ούτε στερνάχι, ούτε καρδιά... Χάνοντας "Εκείνη, είχε χάσει τά πάντα. "Ω! θάόργουσε τάχα να τήν ξαναβή! "Ας εύδοκούσε ό Θεός να τόν πάρη κοντά της και να τόν κρατήση ίσαί στήν αιωνιότητα. Αυτές ήσαν οι έπιθυμίες του.

"Επειτα μου έσφιξε τά χέρια και νόμισα γιά μία στιγμή τίς πέτρωσαν άνάμεσα στα παλινά δάχτυλά του που ήσαν έντελειώς παγωμένα. Τόν έβλεπα να τρεμουλιάζει και να χτυπάη τά δόντια του. "Ηταν σποστό κώμα. Δέ φανταζόμου να βρισκόταν σέ διαφορετική κατάσταση άπό εκείνη τήν όποία άδιάκοπα έπεκαλείτε, μά πού, άλλόποια! δέν άπαντούσε στίς έπιλήσεις του...

— Παππού, τόν ρώτησα, πρῶνές; — Ναι, μου άπάντησε έξανκλώντας τίς τελευταίες του δυνατόμες γιά να μου άπάντησ ή, ναι, πρῶντα πολύ, πολύ! "Από τήν ήμερα που μέ έφρησε εκείνη, ή τραγύνα μου, δέ μπορώ πικά ένώ, τό τραγούδι της, να ζεσταθώ... "Ο γυναικόουλα μου, γυναικόουλα μου!... Και λέγοντας αύτά έθαλασε και γελοίες μαζύ, ένώ συγχρόνως φιλόσοφ στέ κλειστό του τήν άδειάτη γιά πάντα θέση τής γυναίκας του, στο μεγάλο συζυγικό κρεβάτι...

Leon Cladel

ΑΝΕΜΩΝΕΣ ΣΤΟΝ ΑΝΕΜΟ

Δέν είναι ζῶον λογικόν ό άνθρωπος, αλλά ζῶον λογικευόμενον!

Κατακρίνουμε τός πράξεις τών άλλων άκριβώς; γιατί δέν έτυχε να τίς κόμουμε έμεις οι ίδιοι.

ΟΙ ΗΡΩΕΣ ΤΟΥ 21

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ

"Η μάχη τής Δέμπραινας. Καραϊσκάκης και Μπούσος. "Τέ πανταλέον. τής Κατερίνας. Καραϊσκάκης και Κιουταχής. Τέ κέλο του Τούρκ'υ άρχιστρατήγου Τε πεσάκια κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Συνεχίζουμε και σήμερα τ' ανέκδοτα του ήρωος τής έπαναστάσεως Γ. Καραϊσκάκη.

Στή μάχη τής Δέμπραινας ό Καραϊσκάκης είχε διατάξει τόν όπλαρχηγό Βασίλη Μπούσο να πάση μαζί όρμη κι πίσω άπ' τή μέρος που γινόταν ή μάχη και να περιμένη ώ; που να τόν ελθο ποίηση. Ένθ λιπόν έξακολουτούσε ή σύγκρουσις, ό Καραϊσκάκης βρήκε μεγάλη αντίστασι άπ' τούς Τούρκους κ' έστειλε ένα παλληκάρη να πάη να φωνάξη τόν Μπούσο να τού δώση βοήθεια. "Ο στρατιώτης όμως δάιλιασε και δέν έφραγε τί διαταγή του στρατηγού στο Μπούσο. "Έτσι ό Καραϊσκάκης άναγκάσθηκε να τραβηχθί προς τα πίσω. "Έτσι ό ασθοφρόντις έβγασε στή όρμη όποι παραφύλαγε ό Μπούσος. Δοκίμώθηκε καθώς τόν είλε ό Καραϊσκάκης, γιατί νόμισε πικά άπό φόβο δέν είχε τρέξει να τόν βοηθήση και φώναξε άγρια :

— Τό παντελόνι τής Κατερίνας! Φέρτε μου, όρ, τό παντελόνι τής Κατερίνας!

"Ο Καραϊσκάκης γιά έξουτελισμό και ντροπίασμα τών δειλών είχε μαζί του ένα παλιό γυναικείο έσφορνοχο, τό όποιο ήξερα όλοι κι αύτό τό όνομα τ'ό παντελόνι τής Κατερίνας. "Υποχρέωθ δέ τού; φοβιτάσθηδες στή μάχη να τό φορούν μπρός, σ' όλα τα παλληκάρια! (1)

"Ο Μπούσος, όμως, που δέν έφταιγε βέβαια καθόλου, άναψε κι' αύτός άπ' τό θυμό του. Τραβήκα πίσω, κι' έζω τήν κομπούρα!

Μήπως όμως οι άλλοι στή μέση, έδόθηκο έξηγήσεις κι' ό Καραϊσκάκης, καταλαβαίνοντας τό λάθος του, ζήτησε συμπάθειο άπό τόν Μπούσο και διασφύρισε τόν φίλησε!...

***

Στίς 9 Αύγουστου του 1826, ό Καραϊσκάκης άναμαθήμα τυχαίως, μέ τόν Κιουταχή στή γαλλική φρεγάτα του ναυάρχου Δεριγνώ, που ήταν άγαγμένος στήν Πελοπόν. "Ο Κιουταχής μέ τόν "Ομηρ πασό τής Χαλκίδας είχαν πάει να δουρ τό ναύαρχο. Δέν κρηφάσαν όμως να καταβούν στή σκάλα και να, φθάσει ό Καραϊσκάκης μέ τό Χρησιόδη, μέσα σέ μια βάρκα έλληνική, άνήκουσαν στο "Ψωριανό μωρικό τού Γιαννιότη, που ήταν άγαγμένος στήν "Ελευσίνα και τό είχε ό Καραϊσκάκης στίς διαταγές του. Δένε σχετικώς ότι έπίτηδες ό Γάλλος ναύαρχος είχε φέρει έτσι τό πράγμα, γιά να συναντηθώ οι δύο άρχιστρατήγοι. Προσθέτουν δέ άκόμα ό Κιουταχής τό είχε ζητήσει αύτό άπ' τόν Δεριγνώ.

Ταράχθηκε ό Καραϊσκάκης καθώς είλε τόν Κιουταχή μπροστά του. "Έβαλε τό χέρι του στο σπαθί και είπε στο Χρησιόδη.

— "Όρ Χρησιόδη, μή μας κάνου καμιά μπραμπεσί; Τόν καθούχασε ό Χρησιότης. Κι' ό Κιουταχής όμως ταράχθηκε, καθώς είλε τόν Καραϊσκάκη. Χαϊρέτης ό Καραϊσκάκης τόν Κιουταχή, κατά τήν Τουρκική συνθηδα (μέ τήν παλάμη στο στήθος) και κάθισε. Χαϊρέτης κι' ό Κιουταχής; κουνώντας το κεφάλι άγέφυχα και μίλησε πρώτος "Αρβανίτικα :

— Τί κάνεις Καραϊσκάκη; Είτα τήν έλπίδα να βρῆς στα Μπατώλια (τό Μοναστήρι) να μέ προκινήσεις και να σου δώσω όλα τα βλαεία άπό τήν "Αθήνα ώς τήν "Αργα.

— "Εγώ να σε προσωνίσω; Τού άποκρίνεται ό Καραϊσκάκης "Αν είσαι Ρούμελι Βαλεσής σου, είμαι κι' έγώ Ρούμελι Βαλεσής. Κι' άν ήξερε ή Διοίκησι μου ότι μένουμα τάχα μαζί και κουνεντούζοιμου, θα μέ πρῶτα κι' έμένα και διαπατήσω χιλιάδες στρατό που έχω στήν "Ελευσίνα.

— Και πός μπορεί να σε πρῶτα; — Μήπως δέν σε πρῶτα έσένα ό Σουλτάνος όταν θέλη; Ναι ή όχι;

— Ναι, γιατί τόν έχω βασιλιά. — Λοιπόν μέ πρῶτα κι' έμένα γιά τήν έχω βασίλισσα! Χαμογέλασε ό Κιουταχής. Είλε πια τό κέλο του δέν έπισαε. Και σημάθηκε πρῶτος κ' έφυγε άπό τό καρόβι.

Τήν άλλη μέρα ό Κιουταχής έστειλε τού Καραϊσκάκη, παρῶ, ζήσχη και πανού. Κι' ό Καραϊσκάκης τού έστειλε ένα φάρμακο κρσί!

1) Τό περιστατικό αυτό θυμίζει τή Μόσκα Τραβέλλα, που όταν έπρόκειτο να γίνη μάχη μέ τούς Τούρκους, έβραε ντελάλη να διαλαλήση στο Σουλτάνο, πός όποιος δέν πεί να παλημνη δέ τού φρεσέσουν γυναίκα!...